

Nr 10

Utlåtande i anledning av väckt motion angående billigare elektrisk kraft på Gotland.

I en inom första kammaren väckt och till allmänna beredningsutskottet hänvisad motion I:107 av herr *Franzén* hemställes, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om prövning av möjligheterna att tillhandahålla elektrisk ström åt konsumenterna på Gotland till samma priser som gäller inom statens vattenfallsverks distributionsområden, i första hand genom nytt kontrakt mellan kungl. vattenfallsstyrelsen och AB Gotlands kraftverk eller, därest så icke kan ske, genom att statens vattenfallsverk övertar detaljdistributionen; samt om vidtagande av de åtgärder, som undersökningen kan föranleda.

I motionen anföres, att elkonsumenterna på Gotland i vissa fall kan få erlägga väsentligt högre kraftpris än abonnenterna inom statens vattenfallsverks distributionsområden. Det vore rimligt, om konsumenterna på Gotland kunde erhålla elkraft till samma pris som andra. Gällande kontrakt mellan vattenfallsstyrelsen och AB Gotlands kraftverk bör därför ändras, så att samma pris kan nås, eller ock bör statens vattenfallsverk ombesörja även detaljdistributionen.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från vattenfallsstyrelsen, kommerskollegium, länsstyrelsen i Gotlands län, statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström, AB Gotlands kraftverk och landsbygdens elnämnd.

Vattenfallsstyrelsen erinrar om att Gotlands länsförbund av Riksförbundet landsbygdens folk i fjol till Kungl. Maj:t gjort framställning med samma syfte som motionen. Framställningen föranledde ingen åtgärd. Styrelsen hänvisar i första hand till sitt yttrande över denna framställning. Däri framhölls bl. a., att man från början icke räknat med att kunna få ned gotlandstarifferna till fastlandstariffernas nivå. Ett särskilt tillägg förutsattes, vilket dock senare kunnat borttagas. Styrelsen bestrider icke, att vissa olikheter skulle bestå mellan tariffenhetsnormerna på Gotland och styrelsens normer, men de blir icke större än vad som förekommer och tolereras på fastlandet. De tariffenhetsnormer, som föranlett framställningen, överensstämmer med elkraftutredningens förslag och rekommendationer.

Sedermera har styrelsen vidtagit ändring av tarifferna för detaljdistribution på landsbygden men därvid icke gjort någon väsentlig omläggning av

tariffenhetsnormerna. Anledningen härtill är att utredning pågår om användning av rent elektriska tariffer inom detaljdistributionen, vilket kan leda till att inom ett fåtal år tariffenhetsberäkningar icke längre erfordras. Styrelsen finner icke anledning ingripa mot sådana smärre differenser, som förekommer även på fastlandet och på sin höjd bringar förbrukarnas avgifter i nivå med vad elkraftutredningen förordade.

I sitt yttrande över den ovan omnämnda framställningen framhöll styrelsen även att staten eller styrelsen icke ensidigt kunde ändra gällande kontrakt, och styrelsen tillfogar nu att den icke kan finna några vägar för styrelsens övertagande av detaljdistributionen mot den nuvarande distributörens önskan.

Kommerskollegium framhåller, att det ur vissa synpunkter skulle vara till fördel, om detaljdistributionen av elkraft kunde ske till enhetliga taxor över hela landet. Elkraftutredningen har arbetat på en standardisering på området. Av olika skäl har en del tariffproblem dock icke kunnat erhålla en slutgiltig, tillfredsställande lösning. Kostnaderna för kraftens distribution måste påverka taxorna i olika delar av landet. Vattenfallsverket synes tillämpa elkraftutredningens förslag av år 1947, medan bl. a. gotlandsbolaget följer riktlinjerna i 1956 års förslag. Ibland blir då vattenfallsverkets taxor gynnsammare och i andra de av bolaget tillämpade. Gotland synes icke intaga någon särskilt missgynnad ställning i detta fall.

Kollegium avstyrker motionen.

Länsstyrelsen i Gotlands län säger bl. a., att »därest en ogynnsam prisrelation föreligger för Gotland, tillstyrker länsstyrelsen, att erforderliga åtgärder för dess undanröjande vidtages i huvudsaklig överensstämmelse med motionärens förslag».

Ordföranden i *prisregleringsnämnden för elektrisk ström* anför, att nämnden i anledning av remiss av den ovannämnda framställningen uttalat, att det tillkommer nämnden att på framställning av konsument verkställa reglering av pris och övriga villkor för leverans av elström. Om nämnden skulle yttra sig över den fråga som väckts i framställningen skulle detta kunna medföra, att en prövning av samma fråga såsom prisregleringsärende föregrepes. Detsamma gäller de i motionen upptagna spörsmålen.

AB Gotlands kraftverk redogör för tillkomsten av och det huvudsakliga innehållet i kontraktet mellan vattenfallsstyrelsen och bolaget. När anordningarna för likströmsöverföring kom i reguljär drift i januari 1956 kunde bolaget från början erbjuda abonnenterna gällande fastlandstariffer. Normaltariffens abonnentsavgift och grundavgift per tariffenhet var redan förut lika med motsvarande avgifter på fastlandet. Tariffenhetsnormen är exakt lika med den av elkraftutredningen rekommenderade och tillämpningen av densamma är godkänd av vattenfallsstyrelsen.

Landsbyggdens elnämnd framhåller, att tillämpningen av olika tariffer kan komma att medföra, att elabonnenter på Gotland påföres ett större antal tariffenheter än om de varit abonnenter hos statens vattenfallsverk. Dessutom tar kraftverket, om en abonnent ökar sitt abonnemang, ut en engångsavgift, som är högre än vattenfallsstyrelsens. Kraftverket synes dock ha stöd härför i gällande kontrakt. Elnämnden tillstyrker, att spörsmålet undersökes och klarlägges samt att förhandlingar därefter upptages om erforderliga kontraktsändringar.

Utskottet

Utskottet vill icke förneka att motionärens krav på billigare elektrisk kraft för elkonsumenterna på Gotland kan äga ett visst berättigande, även om, som i vissa remissyttranden framhålles, Gotland icke kan anses intaga någon särställning i jämförelse med vissa områden på fastlandet. I yttrandena har uttryckts önskemål om större enhetlighet i taxesättningen för olika delar av landet. Åtgärder i sådan riktning är att förvänta sedan den nu inom vattenfallsstyrelsen pågående utredningen om användning av rent elektriska tariffer inom detaljdistributionen avslutats. Utredningen har uppgivits kunna inom ett fåtal år leda till att tariffenhetsberäkningar icke längre erfordras och att från sådana härrörande oenhetlighet bortfaller. Då sålunda en viss utjämning mellan eltaxorna i landet är att emotse har utskottet icke funnit tillräckliga skäl f. n. föreligga att föreslå något riksdagens initiativ i frågan utan hemställer,

att motion I:107 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 mars 1958

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herr Wolgast, fru Wallentheim, herrar Nyström, Strandler, Ståhle*, Möller*, Jonasson, Åkesson, Kaijser och Edström;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, fru Svedberg, herrar Nestrup, Bark, Östrand, Magnusson i Tumhult*, Nelander*, Björkänge, Ekström i Björkvik, Lundqvist, Carlsson i Huskvarna och Nyhage.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Wolgast*.